

ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการทำงานเป็นทีม
ของครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา

กรุงเทพมหานคร เขต 1

Strategic Leadership of School Administrators Affecting
Teachers' Teamwork in Schools under the Secondary
Educational Service Area Office Bangkok 1

^{1*} มัญชุพร ชุมอภัย Manchuporn Chumapai

^{2**} ปฐมพรณ์ อินทรางกูร ณ ออยุธยา Pathomporn Indrangkura Na Ayudthya

^{3**} วิเชียร อินทรสมพันธ์ Wichian Intarasompun

^{1,2,3} บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยธนบุรี

^{1,2,3} Graduate School, Thonburi University

*First author, e-mail: aoeimanchu@gmail.com

Corresponding author, e-mail: **dr.pathomporn@thonburi-u.ac.th

***i_wichian@hotmail.com

Received July 11, 2026; Revised July 31, 2026; Accepted: September 30, 2026

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา 2) ศึกษาระดับการทำงานเป็นทีมของครู 3) ศึกษาภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษาส่งผลต่อการทำงานเป็นทีมของครูในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา กรุงเทพมหานคร เขต 1 การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงพยากรณ์ (Predictive Research) กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ ได้แก่ ผู้บริหารและครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา กรุงเทพมหานคร เขต 1 ในปีการศึกษา 2568 ได้จำนวนเป็น 372 คน สุ่มกลุ่มตัวอย่างด้วยวิธีการแบบแบ่งชั้น เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถาม (ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับเท่ากับ 0.973) สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การวิเคราะห์การถดถอยแบบพหุคูณขั้นตอน ผลการวิจัยพบว่า 1) ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหาร

สถานศึกษา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด 2) การทำงานเป็นทีมของครูในโรงเรียน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาตามตารางเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการหาจุดร่วมในการทำงานร่วมกัน มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาได้แก่ ด้านการรับมือเมื่อเกิดการแยกย้ายทีม และด้านการสร้างทีม มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด 3) ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการทำงานเป็นทีมของครูในโรงเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 มีจำนวน 3 ด้าน ได้แก่ ด้านการจัดตั้งควบคุมสถานศึกษาให้สมดุล (X_5) ด้านการกำหนดทิศทางเชิงกลยุทธ์ (X_1) และด้านการสนับสนุนวัฒนธรรมสถานศึกษาที่มีประสิทธิผล (X_3) โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ (R) เท่ากับ .719 มีค่าสัมประสิทธิ์การกำหนด (R^2) เท่ากับ .517 และมีค่าสัมประสิทธิ์การกำหนดปรับแก้ (Adjusted R^2) เท่ากับ .513 ค่าความคลาดเคลื่อนมาตรฐานในการพยากรณ์เท่ากับ 3.854 แสดงว่าตัวแปรทั้งสามสามารถร่วมกันพยากรณ์การทำงานเป็นทีมของครูในโรงเรียนได้ร้อยละ 51.70

คำสำคัญ: การทำงานเป็นทีม; ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์; สถานศึกษา

Abstract

This research article aimed to: (1) examine the level of strategic leadership of school administrators; (2) investigate the level of teachers' teamwork; and (3) determine the influence of school administrators' strategic leadership on teachers' teamwork in schools under the Bangkok Secondary Educational Service Area Office 1. This study employed a predictive research design. The sample consisted of 372 school administrators and teachers under the Bangkok Secondary Educational Service Area Office 1 during the 2025 academic year, selected through stratified random sampling. The research instrument was a questionnaire with an overall reliability coefficient of 0.973. The data were analyzed using frequency, percentage, mean, standard deviation, and stepwise multiple regression analysis. The findings revealed that: (1) the overall level of school administrators' strategic leadership was at the highest level; (2) the overall level of teachers' teamwork was at a high level. When considered by dimension, building consensus in collaborative work obtained the highest mean score, followed by coping with team member turnover, whereas team building had the lowest mean score; and (3) three dimensions of school administrators' strategic leadership significantly influenced teachers' teamwork at the .01 level: balanced school governance (X_5), strategic direction setting (X_1), and support for an effective school culture (X_3). The multiple correlation coefficient (R)

was .719, the coefficient of determination (R^2) was .517, the adjusted coefficient of determination (Adjusted R^2) was .513, and the standard error of estimate was 3.854. These three predictor variables jointly explained 51.70% of the variance in teachers' teamwork.

Keywords: Teachers' Teamwork; Strategic Leadership; School

บทนำ

การจัดการศึกษาเป็นกลไกสำคัญในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ ซึ่งถือเป็นรากฐานของการพัฒนาประเทศในทุกมิติ ทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม และการเมือง ในบริบทของประเทศไทย การจัดการศึกษามีพัฒนาการต่อเนื่องยาวนาน ตั้งแต่ระบบการเรียนรู้แบบดั้งเดิมที่เน้นศาสนาและวัดเป็นศูนย์กลางของการถ่ายทอดความรู้ มาสู่ระบบการศึกษาสมัยใหม่ที่มีการจัดตั้งโรงเรียนอย่างเป็นระบบภายใต้การกำกับของรัฐบาล ซึ่งมีจุดมุ่งหมายเพื่อยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชน และสร้างพลเมืองที่มีคุณภาพ สามารถปรับตัวและมีบทบาทในสังคมที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วได้อย่างเหมาะสม พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2562 ได้กำหนดให้ “ผู้เรียน” เป็นศูนย์กลางของกระบวนการจัดการศึกษา โดยให้ความสำคัญกับการพัฒนาผู้เรียนทั้งด้านร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ และคุณธรรม (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2545)

ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา มีบทบาทสำคัญในการส่งเสริมการทำงานเป็นทีมของครู โดยเฉพาะในยุคที่การศึกษาต้องปรับตัวรับการเปลี่ยนแปลงทางสังคม เทคโนโลยี และความคาดหวังของผู้เรียน ผู้นำที่มีวิสัยทัศน์ มองการณ์ไกล และสามารถกำหนดทิศทางของโรงเรียนได้อย่างมีกลยุทธ์ จะสามารถสร้างวัฒนธรรมองค์กรที่ส่งเสริมความร่วมมือ ความไว้วางใจ และการพัฒนาองค์ความรู้ร่วมกันในทีมครูได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยภาวะผู้นำลักษณะนี้ช่วยจูงใจและผลักดันให้ครูเกิดความรู้สึกร่วมในการพัฒนาโรงเรียน และเห็นคุณค่าของการทำงานเป็นทีม งานวิจัยของอัญชลี มงคลการ (2561) ระบุว่า ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารมีความสัมพันธ์ทางบวกกับระดับการทำงานเป็นทีมของครูในโรงเรียนมัธยมศึกษา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ขณะที่ ธีรรัตน์ อภิชาติตะ (2563) พบว่า ผู้บริหารที่สามารถกำหนดเป้าหมายร่วมอย่างชัดเจนและสนับสนุนอย่างเป็นระบบ จะทำให้ครูเกิดความเข้าใจและพร้อมร่วมมือในการทำงาน อีกทั้งชาญวิทย์ อินทร์คำ (2565) ยังชี้ให้เห็นว่า การมีภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ส่งผลให้เกิดการสื่อสารภายในองค์กรที่เปิดกว้าง ซึ่งเป็นปัจจัยที่เอื้อต่อการทำงานร่วมกันของครูอย่างมีประสิทธิภาพ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 เป็นหน่วยงานการศึกษาที่มีบทบาทในการส่งเสริม สนับสนุน และกำกับการจัดการศึกษาในระดับมัธยมศึกษา ครอบคลุมพื้นที่ที่มีความหลากหลายทางสังคม เศรษฐกิจ และวัฒนธรรม ซึ่งสะท้อนถึงความท้าทายในการบริหารจัดการสถานศึกษาให้สามารถ

ตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงได้อย่างมีประสิทธิภาพ ผู้บริหารสถานศึกษาในพื้นที่นี้จึงจำเป็นต้องมีภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ (Strategic Leadership) ที่สามารถกำหนดวิสัยทัศน์ วางแผนกลยุทธ์ และบริหารจัดการทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อพัฒนาศักยภาพครูและนักเรียนให้มีความพร้อมในศตวรรษที่ 21 ในขณะเดียวกัน การส่งเสริม การทำงานเป็นทีมของครู (Teamwork) เป็นอีกหนึ่งกลยุทธ์สำคัญที่ช่วยให้การดำเนินงานในสถานศึกษาเกิดความร่วมมือ การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และการพัฒนาวัฒนธรรมการจัดการเรียนรู้ร่วมกัน ซึ่งภาวะผู้นำของผู้บริหารมีบทบาทโดยตรงในการสร้างวัฒนธรรมองค์กรที่สนับสนุนการทำงานเป็นทีม ดังนั้นบาสส์ (Bass) จึงกล่าวได้ว่าการบูรณาการภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารร่วมกับการสร้างทีมครูที่เข้มแข็ง (Bass, 1985) เป็นแนวทางสำคัญในการยกระดับคุณภาพการศึกษาภายใต้บริบทเฉพาะของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 นอกจากนี้ยังมีงานวิจัยเชิงพื้นที่ที่ศึกษาเกี่ยวกับภาวะผู้นำของผู้บริหาร การศึกษาและปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาการจัดการศึกษาในพื้นที่เพื่อนำมาใช้ในการพัฒนาระดับการศึกษาให้สูงขึ้น (ปรเมษฐ์ ดีกดี และคณะ, 2569; ชูติมนต์ หมั่นไธสง และคณะ, 2569; พลวัฒน์ อยู่ดี และคณะ, 2568; ธนพล กัณห์สิงห์ และคณะ, 2568; สุนิสา วังทอง และคณะ, 2567)

จากสภาพปัญหาความจำเป็นและความสำคัญของปัญหาดังกล่าว ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาเกี่ยวกับภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการทำงานเป็นทีมของครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 เพื่อให้ทราบถึงภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ การทำงานเป็นทีมของครู และภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการทำงานเป็นทีมของครูในโรงเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติหรือไม่ ทำให้ได้ข้อมูลสารสนเทศที่นำไปใช้ให้เป็นประโยชน์ในการพัฒนาการบริหารสถานศึกษาต่อไป

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาระดับภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1
2. เพื่อศึกษาระดับการทำงานเป็นทีมของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1
3. เพื่อศึกษาภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการทำงานเป็นทีมของครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1

วิธีดำเนินการวิจัย

งานวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงพหุการณ์ มีการดำเนินการ ดังนี้

1. ประชาชนกรและกลุ่มตัวอย่าง กลุ่มตัวอย่างเป็นผู้บริหารสถานศึกษาและครูในสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 ปีการศึกษา 2568 กำหนดขนาดจำนวนของกลุ่มตัวอย่าง ด้วยการคำนวณโดยใช้สูตรของ Taro Yamane ให้ความคลาดเคลื่อนร้อยละ 5 ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 372 คน จากประชากรที่เป็นผู้บริหารและครู จำนวนทั้งหมด 5,165 คน แล้วสุ่มกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ขนาดโรงเรียนเป็นขั้นในการแบ่ง โดยแบ่งเป็นสถานศึกษาขนาดกลาง ขนาดใหญ่ และขนาดใหญ่พิเศษ แล้วสุ่มอย่างง่ายตามสัดส่วนของผู้บริหารสถานศึกษาและครู

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เป็นแบบสอบถาม ประกอบด้วย 3 ตอน

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบ มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (checklist)

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับระดับภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 ประกอบด้วย 5 ด้าน ได้แก่ 1) การกำหนดทิศทางเชิงกลยุทธ์ 2) การบริหารทรัพยากรในสถานศึกษา 3) สนับสนุนวัฒนธรรมสถานศึกษาที่มีประสิทธิผล 4) มุ่งเน้นการปฏิบัติอย่างมีคุณธรรม และ 5) การจัดตั้งควบคุมสถานศึกษาให้สมดุล

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับระดับการทำงานเป็นทีมของครูโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 ประกอบด้วย 5 ด้าน ได้แก่ 1) การสร้างทีม 2) การระดมสมอง 3) การหาจุดร่วมกันในการทำงาน 4) การดำเนินงาน และ 5) การรับมือเมื่อเกิดการแยกย้ายทีม

3. การสร้างเครื่องมือ ผู้วิจัยได้ทำการ ศึกษาเอกสาร หลักการ แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อนำมาร่างแบบสอบถามตามลักษณะของตัวแปรที่ต้องการศึกษาแล้วนำเสนออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อตรวจสอบความถูกต้อง และนำแบบสอบถามมาปรับปรุงตามข้อเสนอแนะของอาจารย์ที่ปรึกษาและตรวจสอบความถูกต้องอีกครั้ง จากนั้นให้ผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน ตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา ความถูกต้องของเนื้อหา (Content) และความเหมาะสมของภาษาที่ใช้โดยพิจารณาความสอดคล้องระหว่างข้อความถามกับวัตถุประสงค์มาวิเคราะห์หาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) เท่ากับ 1.00 ต่อมานำแบบสอบถามที่ผ่านการวิเคราะห์หาค่าความเที่ยงตรงแล้วนำไปทดลองใช้ (Try-out) กับผู้บริหารสถานศึกษาและครูที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ จำนวน 30 ชุด เพื่อมาวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถาม ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามด้วยค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Cronbach Alpha Coefficient) ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับเท่ากับ 0.973 แล้วนำแบบสอบถามไปเก็บข้อมูลจริงกับกลุ่มตัวอย่างที่กำหนดไว้

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้ดำเนินการขอหนังสือจากสำนักงานบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยธนบุรี เพื่อขอความร่วมมือไปยังสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย ผู้วิจัยนำแบบสอบถามไปให้กับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา กรุงเทพมหานคร เขต 1 โดยแบบสอบถามแต่ละชุดมี QR Code ของแบบสอบถามที่จัดทำใน Google Form ดำเนินการเก็บรวบรวมแบบสอบถามคืนด้วยตนเอง รวมทั้งตรวจสอบการตอบกลับจากแบบสอบถามที่จัดทำใน Google Form เมื่อได้แบบสอบถามกลับคืน จึงตรวจสอบความครบถ้วนสมบูรณ์และจัดลำดับข้อมูล นำข้อมูลที่ได้ไปวิเคราะห์และประมวลผลต่อไป

5. การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิจัย ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่ตอบกลับคืนมา ตรวจสอบความถูกต้องสมบูรณ์ครบถ้วน มาวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ โดยใช้สถิติพื้นฐาน ได้แก่ ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามนำเสนอด้วยความถี่และร้อยละ ส่วนข้อมูลภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษาและการทำงานเป็นทีมของครู วิเคราะห์ ด้วยการหาค่าเฉลี่ย (Mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation) และแปลความหมายตามเกณฑ์ขอบเขตของค่าเฉลี่ยตามแนวคิดของบุญชม ศรีสะอาด (2556) ที่แบ่งระดับค่าเฉลี่ยออกเป็น 5 ระดับ ตั้งแต่ต่ำสุดถึงมากที่สุด สำหรับการทดสอบสมมติฐาน ใช้การวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน (Stepwise Multiple Regression Analysis)

ผลการวิจัย

1. ระดับภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา โดยภาพรวม มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.50$, S.D. = 0.62) เมื่อพิจารณาตามตารางเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการสนับสนุนวัฒนธรรมสถานศึกษาที่มีประสิทธิผล มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X} = 4.54$, S.D. = 0.58) รองลงมาได้แก่ ด้านการบริหารทรัพยากรในองค์กร ($\bar{X} = 4.54$, S.D. = 0.59) ส่วนด้านการมุ่งเน้นการปฏิบัติอย่างมีคุณธรรม มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ($\bar{X} = 4.45$, S.D. = 0.64) ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ระดับภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา โดยภาพรวม

ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ ของผู้บริหารสถานศึกษา	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	ลำดับที่
1. ด้านการกำหนดทิศทางเชิงกลยุทธ์	4.47	0.66	มาก	4
2. ด้านการบริหารทรัพยากรในองค์กร	4.54	0.59	มากที่สุด	2
3. ด้านการสนับสนุนวัฒนธรรมสถานศึกษาที่มีประสิทธิผล	4.54	0.58	มากที่สุด	1
4. ด้านการมุ่งเน้นการปฏิบัติอย่างมีคุณธรรม	4.45	0.64	มาก	5

5. ด้านการจัดตั้งควบคุมสถานศึกษาให้สมดุล	4.48	0.63	มาก	3
รวม	4.50	0.62	มากที่สุด	

2. ระดับการทำงานเป็นทีมของครูในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา กรุงเทพมหานคร เขต 1 โดยภาพรวม มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับ มาก ($\bar{X} = 4.47$, S.D. = 0.65) เมื่อพิจารณาตามตารางเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการหาจุดร่วมในการทำงานร่วมกัน มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X} = 4.54$, S.D. = 0.61) รองลงมาได้แก่ ด้านการรับมือเมื่อเกิดการแยกย้ายทีม ($\bar{X} = 4.50$, S.D. = 0.61) ส่วนด้านการสร้างทีม มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ($\bar{X} = 4.38$, S.D. = 0.67) ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ระดับการทำงานเป็นทีมของครูในโรงเรียน โดยภาพรวม

การทำงานเป็นทีมของครูในโรงเรียน	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	ลำดับที่
1. ด้านการสร้างทีม	4.38	0.67	มาก	5
2. ด้านการระดมสมอง	4.44	0.70	มากที่สุด	3
3. ด้านการหาจุดร่วมในการทำงานร่วมกัน	4.54	0.61	มากที่สุด	1
4. ด้านการดำเนินงาน	4.43	0.68	มาก	4
5. ด้านการรับมือเมื่อเกิดการแยกย้ายทีม	4.50	0.61	มากที่สุด	2
รวม	4.47	0.65	มาก	

3. ผลการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบเป็นขั้นตอน พบว่า ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการทำงานเป็นทีมของครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยตัวแปรอิสระทั้งหมดของงานวิจัย ด้านการกำหนดทิศทางเชิงกลยุทธ์ ด้านการบริหารทรัพยากรในองค์กร ด้านการสนับสนุนวัฒนธรรมสถานศึกษาที่มีประสิทธิผล ด้านการมุ่งเน้นการปฏิบัติอย่างมีคุณธรรม และด้านการจัดตั้งควบคุมสถานศึกษาให้สมดุล สามารถร่วมกันทำนายตัวแปรการทำงานเป็นทีมของครูได้ร้อยละ 51.70 ($R^2 = .517$) ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่กำหนดไว้ที่ระดับ .05 เมื่อปรับค่าความคลาดเคลื่อนมาตรฐานในการพยากรณ์ที่มีค่าเท่ากับ 3.857 (SEest = 3.854) พบว่า ปัจจัยทั้งหมดสามารถร่วมกันทำนายตัวแปรการทำงานเป็นทีมของครู ได้ถึงร้อยละ 51.30 (Adjusted $R^2 = .51.30$) ส่วนอีกร้อยละ 48.70 เกิดจากอิทธิพลของตัวแปรอื่นที่ไม่ได้ศึกษาครั้งนี้ ดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 ผลการวิเคราะห์อำนาจทำนายของภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการทำงานเป็นทีมของครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา กรุงเทพมหานคร เขต 1

ตัวแปรทำนาย	b	β	t	p
1. ด้านการจัดตั้งควบคุมสถานศึกษาให้สมดุล (X_5)	1.721	.433	8.913**	<.001
2. ด้านการกำหนดทิศทางเชิงกลยุทธ์ (X_1)	0.834	.285	6.118**	<.001

3. ด้านการสนับสนุนวัฒนธรรมสถานศึกษาที่มีประสิทธิผล (X_3)	0.673	.132	3.234**	.001
4. ค่าคงที่ (Constant)	46.406	-	16.722**	<.001

$$R = .719 \quad R^2 = .517 \quad R^2_{adj} = .513 \quad F = 10.461$$

$$df1 = 1, df2 = 368, Sig. .001, SE_{est} = 3.854$$

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

อภิปรายผลการวิจัย

งานวิจัยเรื่องภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการทำงานเป็นทีมของครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 อภิปรายผลการวิจัยได้ดังนี้

1. วัตถุประสงค์ ข้อที่ 1 พบว่า ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อมีการพิจารณาในรายละเอียดพบว่า ด้านที่สูงที่สุด คือ ด้านการสนับสนุนวัฒนธรรมสถานศึกษาที่มีประสิทธิผล รองลงมาคือ ด้านการบริหารทรัพยากรในองค์กร ส่วนด้านการมุ่งเน้นการปฏิบัติอย่างมีคุณธรรม มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก ผู้บริหารสถานศึกษาในปัจจุบันต้องเผชิญกับการเปลี่ยนแปลงทั้งด้านนโยบายการศึกษา เทคโนโลยี และความคาดหวังของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ส่งผลให้ผู้บริหารให้ความสำคัญกับการบริหารจัดการทรัพยากรในองค์กร ทั้งด้านบุคลากร งบประมาณ วัสดุอุปกรณ์ และเทคโนโลยี เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพและบรรลุเป้าหมายของสถานศึกษา รวมทั้งให้ความสำคัญกับการสร้างวัฒนธรรมองค์กรที่เอื้อต่อการปฏิบัติงานร่วมกัน การมีส่วนร่วม และการสร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างบุคลากร ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญที่ช่วยให้การดำเนินงานของสถานศึกษาเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งผลงานวิจัยสอดคล้องกับงานวิจัยของภูมิภควัฒ์ ภูมิพงศ์คชศร และไพฑูรย์ วชิรวงศ์ภิญโญ ได้ศึกษาวิจัยเรื่องรูปแบบภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ในการบริหารสถานศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษาระดับโรงเรียนมัธยมศึกษา ผลการวิจัยพบว่า ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ในการบริหารสถานศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษาระดับโรงเรียนมัธยมศึกษา โดยรวมแต่ละด้านอยู่ในระดับดีมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านส่วนใหญ่พบว่าอยู่ในระดับดีมาก เรียงอันดับจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านการมีความคาดหวังและการสร้างโอกาสสำหรับอนาคต อยู่ในระดับมากที่สุด ด้านความสามารถในการนำปัจจัยนำเข้าต่างๆ มากำหนดกลยุทธ์ อยู่ในระดับมากที่สุด ด้านผู้นำที่มีความคิดความเข้าใจระดับสูง อยู่ในระดับมากที่สุด ด้านวิธีการคิดเชิงปฏิบัติ อยู่ในระดับมากที่สุด และด้านการกำหนดวิสัยทัศน์ อยู่ในระดับมากตามลำดับ (ภูมิภควัฒ์ ภูมิพงศ์คชศร และไพฑูรย์ วชิรวงศ์ภิญโญ, 2564) และยังสอดคล้องงานวิจัยของศราวุฒิ ผดุงชาติ ได้ศึกษาวิจัยเรื่องภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสระบุรีผลวิจัยพบว่า ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษาอยู่ในระดับมากทั้งโดยภาพรวมและรายด้าน

ได้แก่ การกำหนดทิศทางขององค์กร การกำหนดกลยุทธ์ การนำกลยุทธ์ไปปฏิบัติ และการควบคุม และประเมินกลยุทธ์ (คราวุฒิ ผดุงชาติ, 2563) รวมถึงงานวิจัยของวิรัตน์รัตน์ เสือจอย ได้ศึกษาวิจัย เรื่องภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อคุณภาพผู้เรียนของโรงเรียนสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสิงห์บุรี อ่างทอง ผลวิจัยพบว่า ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษาโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก (วิรัตน์รัตน์ เสือจอย, 2564) และงานวิจัยของ จันทร์ทิพย์ จิตอำ ได้ศึกษาวิจัยเรื่องภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา วิทยาลัยเทคนิค นครราชสีมา ผลวิจัยพบว่า ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษาโดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา อยู่ในระดับมากที่สุด 1 ด้าน ได้แก่ ด้านการสร้างเชื่อมั่นและแรงจูงใจ อยู่ในระดับมาก 3 ด้าน ได้แก่ ด้านการคิดเชิงกลยุทธ์ ด้านการทำงานเป็นทีม และด้านการมีวิสัยทัศน์ (จันทร์ทิพย์ จิตอำ, 2566)

2. วัตถุประสงค์ข้อที่ 2 พบว่า การทำงานเป็นทีมของครูในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 โดยรวมอยู่ระดับมาก เมื่อมีการพิจารณาในรายละเอียดพบว่า ด้านที่สูงที่สุด คือ ด้านการหาจุดร่วมในการทำงานร่วมกัน รองลงมาคือ ด้านการรับมือเมื่อเกิดการแยกย้ายทีม ด้านการสร้างทีม มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก ครูในสถานศึกษามีการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่และภารกิจที่ได้รับมอบหมายร่วมกันอย่างชัดเจน โดยมีเป้าหมายการดำเนินงานที่สอดคล้องกับนโยบายของสถานศึกษาและหน่วยงานต้นสังกัด ส่งผลให้ครูสามารถประสานความร่วมมือในการปฏิบัติงาน การจัดการเรียนการสอน และการดำเนินกิจกรรมต่างๆ ของโรงเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ จึงทำให้ด้านการดำเนินงานมีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด สอดคล้องงานวิจัยของกาญจนา ช่างเยาว์ ได้ศึกษาวิจัยเรื่องการทำงานเป็นทีมของข้าราชการครูในโรงเรียนระยองวิทยาคม อำเภอเมือง จังหวัดระยอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 ผลการวิจัย พบว่า การทำงานเป็นทีมของข้าราชการครูในโรงเรียนระยองวิทยาคม อำเภอเมือง จังหวัดระยอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับระดับ มาก และเมื่อพิจารณารายด้านเรียงจากมากไปน้อย การทำงานเป็นทีมของข้าราชการครู ด้านการมีส่วนร่วม ด้านความไว้วางใจซึ่งกันและกัน ด้านการสื่อสารอย่างเปิดเผย ด้านการมีเป้าหมายเดียวกัน ด้านการมีปฏิสัมพันธ์ ด้านการยอมรับนับถือ (กาญจนา ช่างเยาว์, 2561)

3. วัตถุประสงค์ข้อที่ 3 พบว่า ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการ ทำงานเป็นทีมของครูในโรงเรียน ได้แก่ ด้านการจัดตั้งควบคุมสถานศึกษาให้สมดุล (X_5) ด้านการ กำหนดทิศทางเชิงกลยุทธ์ (X_1) ด้านการสนับสนุนวัฒนธรรมสถานศึกษาที่มีประสิทธิผล (X_3) สามารถ ร่วมกันพยากรณ์การทำงานเป็นทีมของครูในโรงเรียนได้ร้อยละ 51.70 เป็นเช่นนี้อาจเนื่องจาก ผู้บริหารสถานศึกษาที่มีความสามารถในการจัดโครงสร้างการบริหารงานและระบบการควบคุมภายใน อย่างเหมาะสม จะช่วยให้บุคลากรมีความเข้าใจในบทบาทหน้าที่และเป้าหมายการทำงานร่วมกัน

อย่างชัดเจน ขณะเดียวกันการส่งเสริมวัฒนธรรมองค์กรที่เน้นความร่วมมือ ความไว้วางใจ และการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ จะช่วยสร้างบรรยากาศที่เอื้อต่อการทำงานเป็นทีม นอกจากนี้ การบริหารทรัพยากรในองค์กรอย่างมีประสิทธิภาพ ทั้งด้านบุคลากร งบประมาณ วัสดุอุปกรณ์ และเทคโนโลยี ยังเป็นปัจจัยสนับสนุนให้ครูสามารถปฏิบัติงานร่วมกันได้อย่างคล่องตัวและมีประสิทธิผล ส่งผลให้การทำงานเป็นทีมของครูมีคุณภาพสูงขึ้นและสามารถบรรลุเป้าหมายของสถานศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพพร้อมกัน

องค์ความรู้ใหม่

ผู้วิจัยขอนำเสนอองค์ความรู้ใหม่จากการวิจัย ดังภาพที่ 1

ภาพที่ 1 ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการทำงานเป็นทีมของครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1

จากภาพอธิบายได้ว่า ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษาเป็นกลไกสำคัญในการเสริมสร้างการทำงานเป็นทีมของครูให้มีคุณภาพ ผ่านองค์ประกอบสำคัญ 5 ด้าน ได้แก่ ด้านการกำหนดทิศทางเชิงกลยุทธ์ ด้านการบริหารทรัพยากรในองค์กร ด้านการสนับสนุนวัฒนธรรมสถานศึกษาที่มีประสิทธิภาพ ด้านการมุ่งเน้นการปฏิบัติอย่างมีคุณธรรม และด้านการจัดตั้งควบคุมสถานศึกษาให้สมดุล เมื่อผู้บริหารนำหลักดังกล่าวไปใช้ในการบริหารสถานศึกษา จะส่งผลให้เกิดการ

ทำงานเป็นทีมของครูที่มีคุณภาพ ประกอบด้วย ด้านการสร้างทีม ด้านการระดมสมอง ด้านการหาจุดร่วมในการทำงานร่วมกัน ด้านการดำเนินงาน และด้านการรับมือเมื่อเกิดการย้ายทีม อันนำไปสู่การพัฒนาสถานศึกษาอย่างมีคุณภาพ

บทสรุป

ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา โดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด ด้านการสนับสนุนวัฒนธรรมสถานศึกษาที่มีประสิทธิภาพ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด การทำงานเป็นทีมของครูในโรงเรียน โดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ด้านการหาจุดร่วมในการทำงานร่วมกัน มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการทำงานเป็นทีมของครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 เรียงตามลำดับอิทธิพลจากมากไปหาน้อยดังนี้ ด้านการจัดตั้งควบคุมสถานศึกษาให้สมดุล ด้านการกำหนดทิศทางเชิงกลยุทธ์ และด้านการสนับสนุนวัฒนธรรมสถานศึกษาที่มีประสิทธิภาพ เป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อการทำงานเป็นทีมของครูในโรงเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัย ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้นำเสนอข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ ดังนี้

1.1 ผู้บริหารสถานศึกษาควรส่งเสริมและพัฒนากิจการปฏิบัติงานโดยยึดหลักคุณธรรมจริยธรรม และธรรมาภิบาลในการบริหารงานอย่างต่อเนื่อง โดยประพฤติตนเป็นแบบอย่างที่ดี มีความโปร่งใส ตรวจสอบได้ และคำนึงถึงความถูกต้องเป็นธรรมในการตัดสินใจ รวมทั้งสร้างบรรยากาศองค์กรที่ส่งเสริมความซื่อสัตย์สุจริต ความรับผิดชอบ และการยอมรับในความแตกต่างของบุคลากร เพื่อให้เกิดความเชื่อมั่นและความไว้วางใจในการปฏิบัติงานร่วมกัน อันจะส่งผลต่อประสิทธิภาพในการบริหารสถานศึกษาโดยรวม

1.2 ผู้บริหารสถานศึกษาควรส่งเสริมให้ครูมีโอกาสดialogueแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและร่วมกันเสนอแนวทางในการแก้ไขปัญหาและพัฒนางานอย่างสม่ำเสมอ โดยจัดกิจกรรมประชุมเชิงปฏิบัติการ การประชุมกลุ่มย่อย หรือการสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ เพื่อเปิดโอกาสให้ครูทุกคนมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นอย่างอิสระ นำไปสู่การสร้างสรรค์นวัตกรรม แนวคิดใหม่ และการตัดสินใจร่วมกันอย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งจะช่วยพัฒนาการทำงานเป็นทีมให้มีคุณภาพมากยิ่งขึ้น

1.3 ผู้บริหารสถานศึกษาควรให้ความสำคัญกับการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ในทั้งสามด้านดังกล่าว โดยกำหนดโครงสร้างการบริหารงานที่เหมาะสมและสมดุล มีการกระจายบทบาทหน้าที่

อย่างชัดเจน ส่งเสริมวัฒนธรรมองค์กรที่เน้นการมีส่วนร่วม ความร่วมมือ ความไว้วางใจ และการสื่อสารที่ดีระหว่างบุคลากร ตลอดจนบริหารจัดการทรัพยากรทั้งด้านบุคลากร งบประมาณ วัสดุ อุปกรณ์ และเทคโนโลยีอย่างคุ้มค่าและเพียงพอต่อการปฏิบัติงาน เพื่อสนับสนุนให้ครูสามารถปฏิบัติงานร่วมกันได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรนำแนวคิด ทฤษฎี ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาในแบบอื่นๆ มาใช้ในงานวิจัยกับการบริหารงานด้านอื่นๆ เพื่อเป็นแนวทางในการนำมาใช้ในการบริหารสถานศึกษาให้เกิดประสิทธิผลมากยิ่งขึ้น

2.2 ควรศึกษาเกี่ยวกับการระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษาของโรงเรียนในสังกัดอื่นๆ หรือหน่วยงานอื่นๆ เนื่องจากการระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษาของโรงเรียนเป็นตัวชี้วัดอย่างหนึ่งของความสำเร็จของโรงเรียน ทางด้านงบประมาณและด้านการบริหารจัดการ

2.3 ควรศึกษาเกี่ยวกับการระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษาของโรงเรียนกับปัจจัยอื่นๆ ปรับประยุกต์ให้เหมาะสมกับสถานศึกษาแต่ละแห่งและเขตพื้นที่การศึกษาที่มีความแตกต่างกัน

เอกสารอ้างอิง

- กาญจนา ช้างเยาว์. (2561). การทำงานเป็นทีมของข้าราชการครูในโรงเรียนระยองวิทยาคม อำเภอเมือง จังหวัดระยอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18. *สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย. มหาวิทยาลัยบูรพา.*
- ศราวุฒิ ผดุงชาติ. (2563). ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสระบุรี. *การศึกษาค้นคว้าอิสระศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.*
- จันทร์ทิพย์ จิตอำ. (2566). ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 1. *สารนิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย.*
- ชาญวิทย์ อินทร์คำ. (2565). ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารที่ส่งผลต่อการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี. *(วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์).* มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี.
- ชุตินันต์ หมั่นไธสง และคณะ. (2569). ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารที่ส่งผลต่อบรรยากาศองค์การในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากรุงเทพมหานคร. *วารสารวิชาการสถาบันพัฒนาพระวิทยากร, 9(1): 60-74.*

- ธนพล กัณห์สิงห์ และคณะ. (2568). การบริหารแบบมีส่วนร่วมที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียน
มาตรฐานสากลสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานครเขต
1. *Interdisciplinary Academic and Research Journal*, 5(6): 561–574.
- ธิดารัตน์ อภิชาติตะ. (2563). *ภาวะผู้นำและผู้นำเชิงกลยุทธ์*. กรุงเทพมหานคร: ทริปเพิ้ล กรุ๊ป.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2556). *การวิจัยเบื้องต้น*. (พิมพ์ครั้งที่ 10 ฉบับปรับปรุงใหม่). กรุงเทพฯ: สุวีริยา
สาส์น.
- ปรเมษฐ์ ดีกดี และคณะ. (2569). ความสัมพันธ์ระหว่างการปฏิบัติตามจรรยาบรรณวิชาชีพของ
ผู้บริหารกับองค์กรแห่งความสุขของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
มัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1. *วารสารวิชาการสถาบันพัฒนาพระวิทยากร*, 9(1):
136-150.
- พลวัฒน์ อยู่ดี และคณะ. (2568). ทักษะการบริหารในศตวรรษที่ 21 ที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของ
โรงเรียนในสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานครเขต
1. *Interdisciplinary Academic and Research Journal*, 5(6): 621–634.
- ภูมิภควิทย์ ภูมิพงศ์ชกร และไพฑูรย์ วชิรวงศ์ภิญโญ. (2564). รูปแบบนวัตกรรมการบริหารโรงเรียน
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชลบุรี เขต 2. *วารสารวิชาการสถาบันเทคโนโลยีแห่ง
สุวรรณภูมิ*, 7(1): 159–172.
- วิรัตน์รัตน์ เสือจอย. (2564). ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อคุณภาพผู้เรียน
ของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสิงห์บุรี อ่างทอง. (*วิทยานิพนธ์
ปริญญาโทบริหารธุรกิจ ไม่ได้ดีพิมพ์*). มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2545). รายงานการสังเคราะห์สภาวะการณและปัจจัยที่ส่งผล
ต่อคุณภาพการศึกษาไทย. กรุงเทพฯ: ม.ป.ท.
- สุนิสา วังทอง และคณะ. (2567). ภาวะผู้นำไปบริการของผู้บริหารที่ส่งผลต่อบรรยากาศองค์การใน
สถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต
1. *Journal of Modern Learning Development*, 9(12): 400–415.
- อัญชลี มงคลการ. (2561). *ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์*. กรุงเทพฯ: จรัสสินทวงศ์การพิมพ์.
- Bass, B. M. (1985). *Leadership and Performance Beyond Expectations*. New York: The
Free Press.

